

זכות בחירה לנשים? לא מובן מאליו



להצביע עבור 'אסיפת הנבחרים הראשונה' ואז אותו גוף נבחר יצטרך לקבל החלטה האם להבא נשים יוכלו לבחור ולהיבחר, אומרת פרופ' רוזנברג-פרידמן ומוסיפה: "באסיפה זו נבחרו חמש עשרה נשים מתוך 300 ולמעשה הן נדרשו להחליט האם הן יכולות לבחור ולהיבחר בעתיד".

הפשרה השנייה נגעה לחרדים עצמם, "החרדים סירבו לתת לנשים שלהן לבחור לגוף הזה, אבל מצד שני הם התרעמו על כך שהם עלולים להפסיד בוויכוח על זכות הבחירה לנשים שכן אם רק הגברים יצביעו הם יהיו במיעוט. לבסוף הוחלט כי הגברים יצביעו פעמיים, עבור עצמם ועבור האישה שלהם".

לקראת הבחירות הנוספות בשנת 1925 שוב התעורר הוויכוח, כשלבסוף אנשי הפועל המזרחי הציעו לערוך משאל עם בנושא. החרדים סירבו לקחת חלק והחליטו להחרים את הבחירות ואת הזכות לבחור או להיבחר. "באסיפת הנבחרים הזו כבר עלה ייצוג הנשים ל-25", מסכמת רוזנברג-פרידמן. "לקראת קום המדינה כבר חזרו בהם החרדים ונאלצו לקבל את זכות ההצבעה לנשים כעובדה מוגמרת. מאז אף אחד לא מטיל ספק בזכות הנשים לבחור ולהיבחר".

אבי איצקוביץ'



רוזנברג-פרידמן
| צילום: חורחה
נובומינסקי

"ראשון לציון היתה החלוצה באפשרות של הנשים לבחור ולהיבחר, אך גם היא נסחפה אחר הלך רוח שהיה קיים בכל הישוב היהודי של ארץ ישראל המנדטורית", מצננת מעט את ההתלהבות פרופ' לילך רוזנברג-פרידמן, ראש המחלקה ללימודי ארץ ישראל באוניברסיטת בר אילן. "כמובן שהיו תקדימים ובתנועה הציונית של הרצל קיבלו נשים כבר מהשנה השנייה להקמתה ב-1898, אבל כל הנושא עצמו

היה מאוד בחיתולים. בשנת 1918 כבר החלו רוחות חדשות לנשב. באנגליה הוחלט שנשים יוכלו לבחור ולהיבחר אך זה עדיין היה תחת מגבלות והזכות היתה שמורה רק לנשים מעל גיל 30, כך שהסטריאוטיפ עדיין היה קיים".

לדברי רוזנברג-פרידמן, רוחות השינוי הגיעו לארץ ישראל ב-1918 עם תחילת המנדט הבריטי. "היתה אופטימיות לגבי החזון הציוני לאור הצהרת בלפור ולכן גם היה רצון להתאגד כדי להראות לבריטים שישנה חזית אחידה. אותה חזית כללה את כלל היושבים בארץ, חרדים, חלוצים, נשים ועוד. בשנת 1919 נכנסה למשחק התארגנות חדשה בשם 'התאחדות הנשים לשוויון זכויות', תנועת נשים שפעלה לשוויון זכויות פוליטיות ובראשה אישה בשם רוזה וולט-שטראוס. אותה קבוצה החלה לפעול ולהיאבק על הזכות של נשים לבחור ולהיבחר לגוף הנבחר שנקרא 'אסיפת הנבחרים'".

אבל כמו שמוכר לנו גם במציאות הפוליטית של ימינו, מי שניסו לעמוד נגד השינוי המתרגש היו החרדים וראשי היישוב היהודי שרצו לזכות בהכרה מצד הבריטים היו מוכנים לעשות הכל כדי להביא את המשבר לידי פתרון. "הוויכוח הלך וסער ולבסוף הוחלט על שתי פשרות: הראשונה, שנשים וגברים ייגשו